

POLYTÈCHNICUM
POSTAL

ENSENYAMENTS PER CORRESPONDÈNCIA

GRAMÀTICA CATALANA

BARCELONA
APARTAT DE CORREUS 1025

POLYTÈCHNICUM
POSTAL

ENSENYAMENTS PER CORRESPONDÈNCIA

**CURS DE GRAMÀTICA
CATALANA**

BARCELONA

APARTAT DE CORREUS 1025

ORDRE DEL CURS

I INSTRUCCIONS PER A L'ENSENYAMENT

L'alumne estudiarà el *Text* assenyalat a cada lliçó, i, un cop ben comprès, redactarà els *Exercicis* que la mateixa lliçó indica. Quan tingui redactats els corresponents a cinc lliçons els trametrà a POLYTÈCHNICUM POSTAL, on li seran examinats i corregits. Així continuarà trametent-los per grups successius de cinc lliçons. Si no hi ha faltes d'importància, li seran retornats amb la nota d'aprovació; altrament, junt amb els exercicis, rebrà les observacions que puguin guiar-lo per refer-los correctament.

L'alumne pot trametre per escrit la consulta dels dubtes que se li presentin durant els seus estudis i damunt les matèries pròpies del curs. La consulta li serà promptament evacuada.

Obres de referència

P. FABRA, *Gramàtica catalana* (curs mitjà) i *Diccionari ortogràfic*.

GRAMÀTICA CATALANA

QÜESTIONARI

Lliçó 1.ª ✕

NOM SUBSTANTIU

Text. — El dels §§ 1, 2 i 72 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 2 de la Gramàtica.

Lliçó 2.ª ✕

ARTICLE

Text. — El dels §§ 3, 4, 5 i 6 de la Gramàtica, i el § 46 del Diccionari.

Exercicis. — El del § 5 de la Gramàtica : «Poseu l'article (en singular i en plural), etc.»

Lliçó 3.ª ✕

ADJECTIUS

Text. — El dels §§ 7, 8, 9, 10, 69, 70 i 71 de la Gramàtica.

Exercicis. — Els dels §§ 8, 9 i 10 de la Gramàtica.

Lliçó 4.ª X

ADJECTIUS NUMERALS

Text. — El del § 12 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 12 de la Gramàtica.

Lliçó 5.ª *envisades*

ADVERBIS DE GRAU X

Text. — El del § 13 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 13 de la Gramàtica.

Lliçó 6.ª X

PROPOSICIÓ

Text. — El dels §§ 18 i 19 de la Gramàtica.

Exercicis. — Els dels §§ 18 i 19 de la Gramàtica.

Lliçó 7.ª X

SUBJECTE I VERB

Text. — El del § 20 de la Gramàtica.

Exercicis. — Els dels §§ 20 i 21 de la Gramàtica.

Lliçó 8.ª X

TEMPS DE VERB

Text. — El dels §§ 22 i 23 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 22 de la Gramàtica.

Lliçó 9.ª ✕

SUBJECTE I PREDICAT

Text. — El del § 24 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 24 de la Gramàtica.

Lliçó 10.ª ✕ *enviades*

COMPLEMENT DIRECTE

Text. — Els dels §§ 27 i 28 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 27 de la Gramàtica.

Lliçó 11.ª ✕

PRONOMS INACCENTUATS COM A COMPLEMENTS DIRECTES

Text. — Els dels §§ 29 i 30 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 29 de la Gramàtica.

Lliçó 12.ª ✕

COMPLEMENTS, EN GENERAL

Text. — El dels §§ 31, 32 i 33 de la Gramàtica.

Exercicis. — Els dels §§ 31, 32 i 33 de la Gramàtica.

Lliçó 13.ª ✕

COMBINACIONS DE DOS PRONOMS INACCENTUATS COM A COMPLEMENTS

Text. — El del § 34 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 34 de la Gramàtica

Lliçó 14^a X

FORMES DIVERSES DELS PRONOMS FEBLES,
SEGONS LLUR COL·LOCACIÓ RESPECTE AL VERB

Lliçons XII, XVI i XVII de la Sintaxi.

Text. — El dels §§ 47 i 48 del Diccionari.—

Exercicis. — Expressar els conceptes continguts en les clàusules següents, tot substituint els complements verbals que contenen per pronoms febles:

1. Dóna el llibre al teu germà.
2. Dóna els llibres al teu germà.
3. Dóna la cartera al teu germà.
4. Dóna les carteres al teu germà.
5. Dóna el llibre a la Maria.
6. Dóna els llibres a la Maria.
7. Dóna la cartera a la Maria.
8. Dóna les carteres a la Maria.
9. Dóna el llibre als teus germans.
10. Dóna els llibres als teus germans.
11. Dóna la cartera als teus germans.
12. Dóna les carteres als teus germans.
13. Dóna el llibre a les teves germanes.
14. Dóna els llibres a les teves germanes.
15. Dóna la cartera a les teves germanes.
16. Dóna les carteres a les teves germanes.
17. Dóna flors al noi.
18. Dóna flors a la noia.
19. Dóna flors als nois.
20. Dóna flors a les noies.

MODEL. — Dóna el llibre al teu germà. = *Dóna-l'hi.*

Escriure tres clàusules equivalents a cada una de les següents, substituint, respectivament, per pronoms febles : *a)* el primer dels complements o determinacions circumstancials; *b)* el segon dels complements o determinacions circumstancials, i *c)* tots dos complements alhora.

1. Posa la copa a la taula.
2. Posa els gerros a la taula.
3. Posa les copes a la taula.
4. Posa copes a la taula.
5. Dóna això al noi.

6. Dóna això a la noia.
7. Dóna això als nois.
8. Dóna això a les noies.
9. Durem els llibres als nostres amics.
10. Vam dur els llibres al mestre.
11. Posaré pa a la cistella.
12. Donaré les roses a la Maria.
13. Vam demanar la llibreta al teu germà.
14. Vam trobar en Pere al teatre.
15. Donàrem les pomes als nois.
16. En Joan ofereix flors a les noies.
17. Fan fugir la gent del poble.
18. Tu, dóna pa a aquell nen.
19. No va escriure allò als seus amics.
20. Faran anar els nois a estudi.

MODEL. — Donada la clàusula

«Posa el gerro a la taula»,

observarem que conté dos complements verbals, o més pròpiament, un complement directe (*el gerro*) i una determinació circumstancial (*a la taula*).

Substituint només el complement directe per un pronom feble, formem la clàusula

a) Posal a la taula.

Substituint només el segon complement o determinació circumstancial, tindrem:

b) Posa-hi el gerro.

Substituint ambdós complements, tindrem:

c) Posa-l'hi.

Observem a l'alumne que no li cal posar una explicació anàloga a la que deixem exposada; li caldrà sols, després de ben considerada la qüestió, i tenint presents els textos estudiats, transcriure cada un dels tres resultats. Així, en l'exemple proposat:

a) Posal a la taula.

b) Posa-hi el gerro.

c) Posa-l'hi.

Cal tenir present que el resultat d'aplicar la regla correcta no coincideix sempre amb la forma de la frase en la parla vulgar.

Lliçó 15.ª ✕

COMBINACIONS DE TRES PRONOMS FEBLES

*Lliçó XVIII de la Sintaxi**Text.* — El del § 49 del Diccionari.*Exercicis.* — Construir clàusules equivalents a les següents, on els complements del verb i determinacions circumstancials siguin substituïts pels pronoms febles corresponents:

1. Els han posat pa al cove.
2. Els han posat el pa al cove.
3. Els han posat els pans al cove.
4. Se't menjarà el berenar.
5. Se'm gastava els diners.
6. Me'n vaig a casa.
7. Volia dur-se'n allò.
8. La meva germana no es posa pólvors a la cara.
9. Duu-te'n això.
10. Posa-li ametlles a la cistella.

Lliçó 16.ª ✕

COMPLEMENTS DIRECTES I INDIRECTES

Text. — El del § 31 de la Gramàtica.*Exercicis.* — Els dels §§ 31 i 32 de la Gramàtica.Lliçó 17.ª ✕

DETERMINACIONS CIRCUMSTANCIALS

Text. — El del § 38 de la Gramàtica.*Exercicis.* — El del § 38 de la Gramàtica.

Lliçó 18.ª ✕

PREPOSICIONS I LOCUCIONS PREPOSITIVES

Text. — El dels §§ 39, 40 i 41 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 41 de la Gramàtica.

Lliçó 19.ª ✕

PREDICATIU

Text. — El dels §§ 42, 43, 44 i 45 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 42 de la Gramàtica.

Lliçó 20.ª ✕

ANÀLISI GRAMATICAL

Text. — El dels §§ 46 i 47 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 46 de la Gramàtica.

Lliçó 21.ª ✕

PROPOSICIONS EL·LÍPTIQUES

Text. — El dels §§ 48 i 49 de la Gramàtica.

Exercicis. — Construir les proposicions completes equivalents a les el·líptiques dels exemples del § 48 de la Gramàtica.

Lliçó 22.ª ✕

PROPOSICIONS SUBORDINADES

Text. — El del § 50 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 50 de la Gramàtica.

Lliçó 23.ª ✕

CONJUNCIONS DE SUBORDINACIÓ

Text. — El del § 51 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 51 de la Gramàtica.

Lliçó 24.ª ✕

FORMES VERBALS : MODE INDICATIU

Text. — El del § 54 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 54 de la Gramàtica.

Lliçó 25.ª ✕

FORMES VERBALS : MODE SUBJUNTIU

Text. — El dels §§ 55 i 56 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 56 de la Gramàtica.

Lliçó 26.ª ✕

FORMES VERBALS : MODE IMPERATIU

Text. — El del § 57 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 57 de la Gramàtica.

Lliçó 27.ª ✕

IMPERATIU AMB PRONOMS INACCENTUATS

Text. — El del § 58 de la Gramàtica.

Exercicis. — En cada una de les frases següents, substituir els complements i determinacions circumstancials del verb en imperatiu pel pronom feble corresponent:

Cull el paper. — Digues allò. — Duu'm això. — Cus la butxaca. — Rep aquest present amb alegria. — Beu-te el vi. — Dóna'm l'escopeta. — ESCRIU al teu germà. — ESCRIU la carta. — Posa-hi la signatura. — Dóna la gerra a la Maria. — Sàpigues que vindrà. — Vés a casa. — Vés-te'n a la cuina. — Treu copes. — Posa aigua als gots. — Treu el llibre del calaix. — Riu-te dels seus pronòstics. — Aprofita el temps. — Mira't al mirall. — Vesteix el nen. — Mol el blat. — Venç la peresa. — Mou-te en aquest afer. — Esprem la taronja. — Roman a casa aquesta nit. — Permet això al noi. — Sigues valent. — Sigues aviat a casa. — Asseu-te en aquesta butaca. — Torç el filferro. — Té el llibre. — Tingues pietat.

Practicar la mateixa substitució en les frases resultants de canviar del singular al plural els imperatius de les anteriors. (Colliu el paper, etc.)

Lliçó 28.ª ✕

INFINITIU

Text. — El dels §§ 60, 61 i 62 de la Gramàtica.

Exercicis. — El del § 60 de la Gramàtica.

Lliçó 29.ª ✕

CONJUGACIÓ REGULAR

Text. — El dels §§ 74 i 75 de la Gramàtica.

Exercicis. — Conjuguar, segons els models del text, els verbs *guantar*, *botre* i *mentir*.

Lliçó 30.ª X

TERMINACIONS VERBALS IRREGULARS

Text. — El del § 77 de la Gramàtica.

Exercicis. — 1. Conjuguar el present d'indicatiu dels verbs *créixer, merèixer* i *obrir*.

2. Donar la forma de la primera persona del singular del present d'indicatiu dels verbs *seure, treure, moure, moldre, fondre, romandre, viure, escriure, plaure, caure, dir, dur, fer, beure, tenir* i *venir*.

3. Conjuguar el present de subjuntiu dels verbs *saber* i *cabre*.

4. Conjuguar l'imperatiu dels verbs *poder, voler, saber, ésser* i *dir*.

5. Conjuguar els pretèrits perfet d'indicatiu i imperfet de subjuntiu dels verbs *estar, tenir, escriure* i *viure*.

Lliçó 31.ª X

ALTERACIONS DEL RADICAL VERBAL

Text. — El del § 78 de la Gramàtica.

Exercicis. — 1. Conjuguar el present i el pretèrit perfet d'indicatiu dels verbs *eixugar, marcar, assaïjar* i *caçar*.

2. Conjuguar el present d'indicatiu del verb *tòrcer*.

3. Conjuguar els presents d'indicatiu i subjuntiu dels verbs *collir, cosir* i *escopir*.

4. Conjuguar els presents d'indicatiu dels verbs *poder, cabre* i *fugir*.

5. Conjuguar el present i el pretèrit imperfet d'indicatiu i el futur dels verbs *difondre, entendre* i *romandre*.

Lliçó 32.ª X

ALTERACIONS DEL RADICAL VERBAL

(Continuació)

Text. — El del § 79 de la Gramàtica.

Exercicis. — 1. Formar els gerundis dels verbs *complaure, escaure, recaure, excloure, remoure, lleure, embeure, ploure* i *somriure*.

2. Conjuguar el present d'indicatiu i l'imperatiu dels verbs *riure, moure* i *seure*.

Lliçó 33.^a

ALTERACIONS DEL RADICAL VERBAL

(Continuació)

Text. — El dels §§ 80 i 81 de la Gramàtica.

Exercicis. — Conjuguar en llurs formes simples els verbs *prendre, resoldre, parèixer* i *haver*.

Lliçó 34.^a

ALTERACIONS DEL RADICAL VERBAL

(Continuació)

Text. — El del § 82 de la Gramàtica.

Exercicis. — 1. Conjuguar en les seves formes simples el verb *tossir*.

2. Conjuguar el present i el pretèrit imperfet de subjuntiu dels verbs *poder* i *voler*.

3. Conjuguar els presents d'indicatiu i de subjuntiu dels verbs *jeure, treure, heure* i *néixer*.

Lliçó 35.^aL'INCREMENT VERBAL *eix*

Text. — El del § 83 de la Gramàtica.

Exercicis. — Conjuguar en els seus temps simples els verbs *oferir* i *morir*.

Lliçó 36.^a

IRREGULARITATS ESPECIALS D'ALGUNS VERBS

Text. — El dels §§ 84, 85, 86, 87, 88, 89 i 90 de la Gramàtica.

Exercicis. — Conjuguar en els seus temps simples els verbs *anar, fer, despendre, prometre* i *veure*.

Lliçó 37.ª X

DIVISIÓ DELS MOTS EN SÍL·LABES

*Lliçó I de l'Ortografia**Text.* — Els dels §§ 1 i 2 del Diccionari.*Exercicis.* — a) Copiar els mots següents, separant-ne les síl·labes amb un guionet:

reia, joia, aire, couen, ingènua, caire, bòfia, guanteria, xemeneia, riota, guaita, creiem jeia, planúria, esplaià, història, obliquïtat, ambígua, toia, treuen, traïdoria, coloraina, desclouen, amanien, feina, pairal, cridòria, xai, clouen, paraula, conseqüència, beina, llauna, Jaumet, Joan, barjaula, gairell, pèrdua, guineu, amainar, bescuit, boina, fiola, airejar.

b) Destriar els mots següents en tres llistes de mots respectivament aguts, plans i esdrúixols, establint també la separació de síl·labes:

manobre, pinzell, sabó, pinyol, general, piano, mànega, espardenya, pissarra, càndida, Maria, Bèlgica, cadira, ninot, clavell, màquina, malalt, pilota, gemegar, sutge, estómac, plàstica, ciència, polític, butaca, revàlida, escriptori, venturer, sòcol, rebregat, paper, península, cèntim, ocupacions, perfumeria, pebrassos, amargor, prestatge, aquàrium, esbaldrec, recau, lingüística, solemnitat, escuat, prohibir, raïm, dèria, creuen, epopeia, sollicitació, superfluïtat, aperduat, lluminària, quaranta, esmorteïment, millilitre, enravenxinament, empaitar, braquicèfal, menyspreable, oient, executòria, testamentaria, tornaran, emperadriu, història.

MODEL:

Mots aguts. — car-ter, ba-lla-rà, con-du-ir...*Mots plans.* — so-me-ra, va-lo-na, con-trac-te...*Mots esdrúixols.* — fà-bri-ca, pre-sèn-ci-a, hi-pò-te-si...Lliçó 38.ª X

ACCENTUACIÓ GRÀFICA

*de la lliçó II de l'Ortografia**Text.* — El dels §§ 3 i 4 del Diccionari.

Exercicis. — a) Escriure quinze mots aguts que hagin de dur accent, i quinze més que no n'hagin de dur.

b) Escriure quinze mots plans que hagin de dur accent, i quinze més que no n'hagin de dur.

c) Escriure frases, cada una de les quals contingui un dels mots *bé, bóta, déu, dona, fora, feu, féu, mà, meu, mòlt, món, pèl, que, què, pel, mon, séc, seu, sí, sòl, vénen, venen, veu, vos, jóc, ma, mora, es, son, te, ús, més, be, deu, dóna, molt, sol, us, si, fóra, vós, sec.*

d) Treure tots els accents sobrers de les paraules següents:

llér gua	màquina	vestít	gàrgola
cadíra	maquinària	Ramón	midó
ciència	sàvi	salabrèt	sabàtes
càire	capità	úngles	dòrmen
memòria	cabdíl	també	mitjóns
fàcil	bagúl	escriuràn	María
bòira	réina	llamí	telègraf
llésca	Lluís	llamíns	camisòla
Antòni	sòcol	manòbre	fè
feliç	llàpis	coixinéra	tàula
humíl	útil	bambalina	tramvía
dèbil	crèsta	fàbrica	
mòble	còdol	càntir	

Lliçó 39.ª X

DIÈRESI

de la lliçó III de l'Ortografia

Text. — El del § 5 del Diccionari.

Exercicis. — a) Buscar deu paraules que no figurin en els exemples del text, — i que no siguin verbs, — que hagin de dur dièresi.

b) Escriure els temps simples del verb *traduir*. (Poseu molta cura amb els accents i les dièresis.)

c) Escriure els temps que tenen persones que portin dièresi dels verbs *agrair* i *beneir*.

d) De la llista següent, assenyalar totes les paraules que portin dièresi i no n'hagin de portar, raonant el per què hom les assenyalà:

egoïsta	traïdor	bocoï	païsatge
oïda	païs	saüló	raïm
Lluïs	escaïre	saül	boïna
Lluïsos	sarraïns	oïnt	amaïnar
gaïrell	sarraïnes	taüjà	
altruïsta	sarraï	païsans	

e) Posar dièresi a totes les paraules que calgui de la llista següent:

Suïssa	produiria	flaire	pruija
noieta	biscaina	sauquers	rauxa
Caim	suis	paissà	arrauxat
veinatge	reinós	paidor	paura
posseïdor	paul	sarraina	noible
reull	reunir	egoisme	coincidència

Lliçó 40.ª +

ORTOGRAFIA DE LA VOCAL NEUTRA FINAL

de la lliçó IV de l'ortografia

Text. — El dels §§ 6 i 7 del Diccionari.

Exercicis. — a) Fer una llista de vint noms masculins acabats en *e* que no figurin a la llista del § 6.

b) Fer una llista de noms femenins acabats en *a* que no figurin a la llista del § 7.

c) Copiar la llista de les paraules masculines acabades en *a* del § 6.

d) Copiar la llista de les paraules femenines acabades en *e* del § 7.

e) Posar els noms següents en singular destriant-los en dues llistes, una de masculins i una de femenins:

pedres, homes, vinyes, espècies, pirates, himnes, programes, arbres, ciclistes, axiomes, finestres, escales, planetes, dissabtes, suïcides, flaires, roures, llebres, monarques, pluges, frares, cases, idiomes, caïres, símptomes, telegrames, imatges, muntanyes, pares, camises, regicides, mares, patriarques, nautes, anagrames, agoistes, himnes, reumes, miasmes, classes, fratricides, gimnastes, pluges, piràmides, sistemes, coves, el·lipses, altruistes, oligarques, platges, poetes, sèries, diplomes, roures, apòstates.

f) Copiar les frases següents, corregint les paraules mal escrites:

1. La meve cosine cus per altri. — 2. Hi havia un metxa, un poete, un periodiste, un mestre, un sacerdot, un frara, un buròcrate, i un gímnaste. — 3. Cada dissabta ens reunim sota l'arbra de la plasse. — 4. Antigament deïen que un eclipsa era sempre senyal d'una catàstrofa. — 5. El metja li ha donat una medecine per a la febre. — 6. Vet aquí els personatges de la faula: una llebra, una guilla i una tortugue. — 7. Tenia els clixés a la intempèria i s'ha fet malbé la imatja de la majorie. — 8. Sembla la lluna en un cova.

Lliçó 41.ª †

VOCAL NEUTRA, FINAL DELS ADJECTIUS

*de la lliçó V de l'Ortografia**Text.* — El del § 8 del Diccionari.*Exercicis.* — a) Aplicar cada un dels adjectius següents a un nom masculí i a un de femení, destriant-los en dues llistes, una d'adjectius de dues terminacions i una altra d'una sola terminació:

noble, agradable, pobre, alegre, magre, insigne, vostre, jove, belga, directe, solemne, agradable, neutre, ferotge, verge, triple, esquerre, digne, insigne, negre, corrupte, agrícola, altre, benigne, il·lustre, destre, sinistre, exacte, tendre, idiota, ample, culte, salvatge, agre, terrible, feble, exacte, lliure.

MODEL:

Adjectius de dues terminacions:

home	<i>pobre</i>	xicot	<i>magre</i>
dona	<i>pobra</i>	carn	<i>magra</i>

Adjectius d'una sola terminació:

cor	} <i>noble</i>	parlar	} <i>agradable</i>
dama		sessió	

b) Posar els adjectius següents en singular, destriant-los en dues llistes, una d'adjectius d'una terminació i una altra d'adjectius de dues terminacions:

combustibles, joves, fecundes, aptes, neutres, enormes, dignes, solemnes, magnets, uniformes, cultes, sinistres, solubles, bilingües, perennes, negres, rudes, fúnebres, amples, alegres, terrestres, múltiples, exactes, salvatges, vagues, nostres, agrestes, possibles, agres, desagradables, dobles.

c) Copiar les frases següents, corregint els noms i adjectius mal escrits:

1. La meva mare coneixia molt la vostre. — 2. L'altre die vaig tenir el goig de saludar la insigna fundadora de la vostre institució. — 3. Aquesta pobre noia és molt jove. — 4. La carn d'ahir era més tendra que la d'avui. — 5. És una febra maligna. — 6. Celebrarem la inauguració del nou casal amb una festa solemna, a la qual pendrà part el notabla orador, senyor X.

Lliçó 42.ª †

ORTOGRAFIA DE LES TERMINACIONS VERBALS

de la lliçó VI § 1 de l'ortografia

Text. — El dels §§ 9 i 11 del Diccionari.

Exercicis. — a) Posar en tercera persona singular totes les frases següents:

1. Nosaltres pensàvem que vindries.
2. Tu corres massa esverat.
3. Jo canto amb els segons.
4. Vosaltres dormíeu al segon pis.
5. Vosaltres ompliu els càntirs.
6. Tu obres la marxa.
7. Ells obraven impulsats per les circumstàncies.
8. Jo obro d'acord amb el reglament.
9. Vosaltres dèieu que seria tard.
10. Nosaltres obrim la subscripció.
11. Elles pensarien mal de nosaltres.
12. Tu parlaves amb mi.
13. Tu obres les aixetes.
14. Mentre tu hi càpigues ja n'hi ha prou.
15. Nosaltres fórem perjudicats.

b) Escriure els infinitius corresponents a les formes verbals següents: vinc, devem, escriuràs, prendran, cuit, moldreu, sabríeu, cauries, corregueres, vendreu, valgueren, rebut, dolia, absolem, sabut, rebatéreu, obraran, correspost, mereixeríeu, admetfem, preveuran, jauries.

c) Corregir totes les formes verbals de les frases següents, fent-les concordar amb el nom o pronom que les precedeix:

1. En Manuel *jugo* a fet. — 2. Nosaltres *portava* el vestit nou. — 3. Vosaltres *venia* a casa. — 4. Ells *obre* la calaixera. — 5. Tu *sortia* a passeig. — 6. Nosaltres *doní* els barrets al conserge. — 7. Nosaltres *escrivia* la correspondència. — 8. Elles *vinguí* de molt lluny. — 9. Tu *sortia* de missa. — 10. Nosaltres *cremí* els paperots. — 11. Tu *dono* la lliçó. — 12. Vosaltres *saltaria* a corda. — 13. Vosaltres *compro* els darrers volums. — 14. Nosaltres *saldo* els nostres deutes. — 15. Mentre tu *treballava* a dalt nosaltres *acabava* la nostra tasca als baixos. — 16. Elles *trigo* a arribar. — 17. Tu *comprometi* el nostre president. — 18. Vosaltres *doní* tot el que bonament *poguí*. — 19. Ells *complac* els visitants i amics. — 20. Nosaltres *entrava* a casa de la meva mare.

Lliçó 43.ª †LES VOCALS *a-e* EN ELS DERIVATS*de la lliçó VI, § 2 de l'ortografia*

~~Text. — El dels §§ 12 i 13 del Diccionari.~~

Exercicis. — a) Fer tres derivats de cada un dels mots següents, subratllant la vocal que ha persistit del primitiu i que en el derivat serveix per representar la vocal àtona:

paper, drap, cera, cavall, terra, clau, cel.

b) Trobar el primitiu de cada un dels derivats següents, subratllant la vocal d'aquests darrers, que hagi persistit del primitiu:

paperina, clenxinat, cullerada, verdor, taulell, enreixat, fredolic, engrescar, teulada, carreró, carretó, terrisser, fanguera, sangonós, safaretger, renglera, llengut, enfebrat, rierada, empedràt, merlot.

c) Afegir a les formes verbals rizotòniques següents (és a dir, que tenen la vocal accentuada a l'arrel), altres formes del mateix verb, en què l'accent hagi passat a la terminació; subratllant en aquestes formes la vocal que ha persistit del primitiu, i que ara representa la vocal àtona:

cantes	renta
claves	treu
tapa	marca
rega	remena
seguen	esclafen
perd	demanes

d) Copiar, tot corregint-ne les errades, les frases següents:

1. La paparera ja és plena. — 2. Un frara damenava caritat per les cases de la vila. — 3. N'agafa el rantador, el rantador i la pala. — 4. Comença a frasquejar. — 5. Aquesta pobre dona ha pardut dos fills a la guerra. — 6. L'ebanista ha ensarat els mobles de la sala. — 7. Haurem de fer arraglar la taulada, perquè hi ha goteres. — 8. Hem voltat tots els jarrers per veure si trobàvem gerras com aquestas. — 9. Posaràs els mocadors a la caleixera. — 10. Carragarem tots els fardells d'un plegat. — 11. Li doneran una cullradeta cada tres horas — 12. Hem fet una passajada molt bonica i no ens hem cansat gens ni mica. — 13. Què et pansaves de nosaltrus. — 14. Ha solfajat tot el sant dia. — 15. Llogarem un gussi i anirem a barcajar.

Lliçó 44.ª X

ORTOGRAFIA COMPARADA DE LES VOCALS a-e

Lliçó VI de l'Ortografia de Marro

Text. — El dels §§ 10 i 14 del Diccionari.

Exercici. — Amb ^{alguns} cada un dels mots catalans de les llistes I i II d'excepcions del § 14) formar una frase, subratllant el mot estudiat. ^{del text} Fer almenys vint frases.

MODEL : 1. El sèver és molt amarg. — 2. Aquest jove té un posat molt efeminat. — 3. Etc., etc.

Lliçó 45.ª X

LES VOCALS o i u EN ELS DERIVATS

de la lliçó VII, §§ 1 i 2 de l'Ortografia

Text. — El dels §§ 16 i 17 del Diccionari.

Exercicis. — a) Fer tres derivats de cada un dels mots següents, subratllant la vocal que ha persistit del primitiu i que en el derivat serveix per representar el so àton u :

cor, llum, roc, fort, full, cordill, sol, ull.

b) Amb els derivats i pseudo-derivats següents, formar frases.

<u>Derivats</u>	<u>Pseudo-derivats</u>
bocassa	bucal
dolçor	dulcificar
corbat	curvatura
forquilla	bifurcació
polvoritzar	pulverulent
collada	mundà
horari	exclusió
suquejar	vulcanisme
ruqueria	consular

c) Trobar el primitiu de cada un dels derivats següents, subratllan la vocal d'aquests darrers que hagi persistit del primitiu:
cordeta, bufador, mongeta, ullada, ruqueria, sopar, ossera, boscúria,

torreta, moscam, llumanera, historiaire, enrotllar, mocador, melonar, prunera, crostons, suquejar, tronada, duresa.

d) Afegir a les formes verbals rizotòniques següents, altres formes del mateix verb l'accent de les quals hagi passat a la terminació; subratllant la vocal que ha persistit del primitiu, i que ara representa una *u* àtona:

forma	estoves	descolla
truca	nues	bull
broda	desclous	fuma
sues	burxeu	rodes
cordes	mouen	rebrot

e) Copiar les frases següents, corregint les paraules mal ortografiades:

1. La llucada omplia la casa amb la seva piuladissa. — 2. Sempre va amb la camisa descurdada. — 3. Els òrgans vocals jugan un paper importantíssim en la formació dels sons. — 4. Quina sulellada! — 5. Hi havia una pulsaguera tan forta, que hom tenia de caminar de recules. — 6. Has notat com et mirava aquell senyor? — 7. Mentre ubria el calaix, plurava silenciosament. — 8. L'olla bullia en els fugons. — 9. Dorm i sumia, fillet de Maria. — 10. La grugor de les ginasteras emmantallava la muntanya per la banda de punent. — 11. Les barques custejaven, cercant un bon indret per arrecerar-se. — 12. La culumassa és molt bona per adop. — 13. Per la banda de llavant, aparegué una nubulada, no gens tranquilitzadora. — 14. De quina gruixudària vuldries el fústam? — 15. Em sembla que cuixeja de tots dos peus!

Lliçó 46.ª X

ORTOGRAFIA COMPARADA DE LES VOCALS *o-u*

de la lliçó VII, § 3 de l'Ortografia

Text. — El del § 18 del Diccionari.

Exercici. — Amb cada un dels mots catalans de les llistes I i II formar una frase curta subratllant el mot estudiat (així com es féu a la lliçó 44.ª.)

Amb cada un dels vint mots triats de les llistes del text formar una frase curta, subratllant el mot estudiat (així com es féu a la lliçó 44.).

Lliçó 47.ª X

ORTOGRAFIA DE *b-p*

de la lliçó VIII, §§ 1 i 2 de l'Ortografia

Text. — El del § 19 del Diccionari.

Exercici. — a) Omplir els buits de les frases següents amb paraules de la família de les (dels exemples del § 19, α i β.)

que figuren als exemples del text.

1. Quan un rei renuncia voluntàriament la corona, hom diu que *abdica*. Carles V d'Espanya la *abdica*... a favor de son fill.
  2. Mentre duri la vostra *absència*, nosaltres continuarem treballant.
  3. Aquesta substància *absorbeix* més aigua que no aquella.
  4. Un amuntegament de còdols *obstrueix* el pas dels carros.
  5. Aquest passatge és molt *obscur*..., no arribo a saber què vol dir.
  6. Faci'm l'*obsequi*... de passar.
  7. Si *obté*... les disposicions de la substitució, serà ben considerat de tothom.
  8. S'ha presentat un *subjecte*... molt ben vestit, però que a mi no m'ha fet cap goig.
  9. Hem demanat i hem *obtingut* de l'Ajuntament una *subvenció* per ajudar a les despeses de la nostra institució.
  10. El capità caigué *captiu*... dels moros argelins.
  11. Hem dividit el llibre en tres parts i cada part l'hem *subdividit*... en tres parts més.
  12. Al *cançal*... del llit, hi tenen una reproducció molt bonica.
  13. La meua visita té per *objecte*... notificar-li la nostra arribada.
  14. La seva proposició és un *absurd*, no hi ha manera possible de dur-la a terme.
  15. Amb voluntat i constància vencereu tots els *obstacles*... que s'oposin al vostre avenç.
  16. Ho hem *capgirat*... tot, i ho hem trasbalsat sense que ningú se n'adonés.
  17. La E. E. de C. *subministra*... fluid elèctric a les gran fàbriques de X.
  18. El preu de les *substàncies*... s'ha encarit enormement.
  19. Porta'm dos *cabdells* de fil.
  20. Ell no és prou *aptat*... per exercir aquest càrrec.
  21. El *cabdell*... dels insurrectes, situà el seu camp d'operacions a Z.
  22. La mare ha llogat una dona per fer *aparc*... de tota la casa.
  23. Es llevà el capell i mostrà una *antel·la*... més llisa que una bola de billar.
  24. En Guimerà fou nomenat fill *adoptiu*... de Barcelona.
  25. No sé qui em resoldrà els *dubtes* que tinc sobre aquesta lliçó.
- b) Buscar tres derivats de cada un dels exemples del § 19, α i β *text*.
- c) Subratllar les paraules mal escrites de les frases següents, i escriure-les a part, numerant-les:

Tenia una intel·ligència tan aptussa que no era capaç d'entendre les coses més senzilles; a tota qüestió, posava uns upstacles tan infantils, que hom els desfeia en un no-res. — No busquis supterfugis i digues la veritat. — Quants supmergibles has vist? — Davant de casa s'hi ha posat un òbtic. — En R. s'ha upstinat a parlar. — De sopte em creia que eren uns altras. —

Aquest article es supersiu i no passarà. — El tronc humà es divideix en tòrax i apdòmen. — Li han fet un opssequi sense substància. — La cosa que no té substància és anomenada insupstansial. — Què vol dir apdicar? — Pots ubtar per un dels pobles d'aquesta llista. — He llegit dues vegades aquest paràgraf i no puc cubsar-ne el sentit. — Està upsecat amb aquesta noia, que per altra banda es del tot inebta per a aquest càrrec. — És l'escena capdal de l'obra. — Davant de tots apjurà les seves creences. — Has vist l'aclibse?

Lliçó 48.ª X

de la lliçó VIII § 3 i h de l'Ortografia

Text. — El del § 20 del Diccionari.

Exercicis. — a) Escriure els primitius i les formes verbals acabades amb el so *p*, dels mots següents. Destriar-los en dues llistes : una dels que acabin amb la lletra *b* i una altra dels que acabin amb la lletra *p*.

destorbar	palpar	serpeta
tombar	cubell	rebedor
talpera	rompuda	rumbejar
escopir	superbiós	atipar-se
hidrofòbia	corbera	estrebada
filantropia	calba	llampegejar
bulbós	lloba	esclopets
orbetat	copejar	balba
xaropet	alarbs	campal
adobar	xarrupar	agrupar-se
tubular	estropada	arabesc

b) Destriar els mots trobats a l'exercici anterior en quatre llistes:

1. Mots acabats en *p* darrera vocal (exemple : *rep*).
2. Mots acabats en *p* darrera consonant (ex. : *serp*).
3. Mots acabats en *b* darrera vocal (ex. : *àrab*).
4. Mots acabats en *b* darrera consonant (ex. : *corb*).

c) Buscar cinc mots més de cada una de les llistes anteriors.

d) Copiar les proposicions que segueixen i corregir-ne les errades d'ortografia:

1. Arraplagà tota la pluja i arribà tot xob a casa.
2. Aquest passatge es bastant upscur; llageix-lo, si sabs que vol dir ja m'ho diras.
3. Té tota la cara plena de barps; fa una angúnia!
4. El seu cabell és més negre que las alas de un corp.

5. La colla dels tres toms pasara per davant de cassa.
6. No emb cab al cap tanta dulantaria.
7. De tant de fred que fa a muntanya, els llobs han vaixat a la plana.
8. Si t'arraplega el torp a la cullada ja sabras el que és patir.
9. Si dones aquestes estrebades no quedara cab estreb sencer.
10. Aquestes sabates necessiten un bon adop a la sola i dos cusits a la pala.
11. L'aigua és llença per un tub de 30 cm de diàmetre.
12. Ha cabgirat tots els meus plans; és un destorp que no me l'esperaba.

Lliçó 49.ª ✕ORTOGRAFIA DE *b-v*

de la lliçó XI, § 1 i 2 de l'ortografia.

Text — El dels §§ 21 i 22 del Diccionari.

Exercicis — a) Afegir, a cada un dels mots de la llista següent, tres paraules de la mateixa família en les quals entri una *b* o una *v*:

barb	hereu	escriure
cub	neu	tomb
cup	sap	càpiga
ploure	heure	arxiu
seus	calb	jueu
monosíl·lab	rep	esclau
blau	orb	nou

b) Escriure quinze mots on hi hagi *b* davant *l*, i quinze paraules amb *b* davant *v*.

c) Amb *cadascun dels mots* de la llista de pseudo-derivats del § 21 construir una frase. (Exemple : La *curvatura* d'aquests petges és massa pronunciada.)

d) Fer dues llistes de les paraules següents : una d'aquelles on no hi hagi cap errada ortogràfica i l'altra d'aquelles on hi hagi errades, les quals, però, s'hauran corregit prèviament:

plobia	abiació	encovellar
moviment	corbilini	desclabar
sabiesa	cadavre	nevada
lavial	clavejar	escribien
arxiver	vrema	saverut

neba	clabetejar	calbície
llabi	había	ennubolar-se
toba	debía	probatura
verruqa	fabera	bromejar
fabons	enxubar	vebedor
bevien	escriviran	nubença
acavar	covricelar	movem
savi	favera	dévit
encorvar	probem	emprovador
abetosa	superviós	rumbejar
tuvería	tuballons	revombori

Lliçó 50.ª ✕

ORTOGRAFIA DE b-v

(Continuació)

*de la lliçó XI, § 3 de l'ortografia**Text.* — El del § 23 del Diccionari.*Exercicis.* — a) Copiar les frases següents, subratllar les paraules que figurin en les llistes I i II del § 23 i corregir-ne les equivocacions:

1. Una sibella de plata. — 2. Comprava vernís de pinzell. — 3. En Ricard és advocat. — 4. Una arrova de carbó. — 5. Automòbil de carreres. — 6. El barret de cascabells. — 7. Xarop de sàvia de pi. — 8. Peça de recam-bi. — 9. Aquests coloms han avorrit els seus petits. — 10. Quin xicot més espabilat! — 11. Cansó de taberna. — 12. Trèvol de tres fulles. — 13. Agafa el rabe per les fulles. — 14. L'auca del senyor Estebe. — 15. Bigues de ciment armat. — 16. El Vogar és un bon exercici. — 17. Fes-te bafos d'eucaliptos. — 18. Amb palla i temps maduren les servàs. — 19. Un pavelló per als músics. — 20. Sala i arcobà. — 21. El Califat de Còrdova. — 22. L'han revolcat per terra. — 23. Té un parlar molt xabacà. — 24. No té res de covard. — 25. El comboi fou atacat — 26. Quin treball més feixuc! — 27. Un caball de cartó. — 28. S'ha rebutat la canonada de l'aigua. — 29. Volta d'aresta. — 30. Sembla que tingui una vena als ulls.

b) (Amb totes les paraules de les llistes I i II que no hagin sortit a l'exercici anterior fer frases semblants a aquelles.)

Amb alguns dels exemples del text no emprats a e' exercici anterior fer frases curtes. Fer-ne com una vintena.

Lliçó 51.ª +

ORTOGRAFIA DE LA ç

*de la lliçó XII, § 1 i 2 de l'Ortografia**Text.* — El dels §§ 24 i 26 del Diccionari.*Exercicis.* — *a)* Buscar cinc derivats en *ança* o *ença* que no siguin cap dels de la llista I del § 26 i cinc mots acabats en *ansa* i *ensa*, però que no siguin derivats ni *cap* dels exemples de la mateixa llista.*b)* Amb cada un dels mots de la llista II del § 26, fins als començats en *e* inclusiu (l'últim és *esvinçar-se*), fer frases senzilles i subratllar les paraules estudiades. *(Parer per alt els mots dels quals no coneixen el significat).*Lliçó 52.ª +

ORTOGRAFIA DE LA ç

*(Continuació)**Text.* — El mateix de la lliçó 51.ª Acabament de la qüestió allí començada.*Exercicis.* — *a)* Continuació de l'exercici *b)* de la lliçó 51.ª Amb cada un dels mots de la llista II del § 26 (des dels començats en *f*) construir frases senzilles i subratllar les paraules estudiades.*b)* Aplicar els adjectius d'una sola terminació de l'acabament del § 26 a diversos noms masculins i femenins (ex. : *home audaç*, *dona audaç*; *noi capaç*, *noia capaç*), i buscar altres cinc adjectius de la mateixa categoria, que no siguin cap dels de la llista.)*b)* *Buscar cinc adjectius de la mateixa categoria que els dels exemples del § 26, i diferents d'aquests, i aplicar cadascun d'ells a un nom masculí i un de femení.* Lliçó 53.ª +

ORTOGRAFIA DE LA ç

*(Continuació)**de la lliçó XII, § 3 de l'Ortografia**Text.* — El del § 28 del Diccionari.*Exercicis.* — *a)* Copiar les frases següents, subratllant les paraules que figurin a les llistes del § 28 (tota la llista de mots en què corresponen *c* i *ç* catalanes a *c* i *z* castellanes, i els cinquanta primers mots de la llista dels que no es corresponen en els dos idiomes) i corregint-ne les errades (*ç o c*, per *s o ss*, o a l'inrevés).

1. Arròs amb peix. — 2. L'escafandra del buç. — 3. El capataç de la brigada. — 4. El mal caçador. — 5. Un dolç mirar. — 6. Pren bitllet fins a les Dreçanes. — 7. Plassa de Catalunya. — 8. Vull vernís Copalt. — 9. Porta el cabaç de les eines. — 10. Per postres menjarás biscuit de la reina. — 11. Cal vencer noblement. — 12. La carrossa feia molt de goig. — 13. En el granet hi ha cuarç, mica i feldespat. — 14. Quina cenefa més bonica! — 15. La sardana és la dança més bella. — 16. Centinella alerta! — 17. «Les garces» és el títol d'un drama de l'Iglésias. — 18. Els alarps usen cimitarra. — 19. Els ensenadors són molt practics. — 20. T'agraden els tramuços? — 21. Açotaren tots els presoners. — 22. Ja heu fet el cartipaç? — 23. Un alferes d'Infanteria. — 24. Hi havia gaire a la çafata? — 25. L'alcaçar de Sevilla diu que és tan bonic.

b) (Amb les paraules de les llistes emprades a l'exercici anterior, que no s'hagin utilitzat, construir frases semblants a les de l'exercici a). > *Buscar dotze mots no apareguts a l'exercici anterior en els quals una s o ss correspongui a una c o x del castellà, i fer frases curtes amb cadascun d'ells.*

Lliçó 54.ª X

ORTOGRAFIA DE LA ç

(Continuació)

Text. — El mateix de la lliçó 53.^a

Exercicis. ← a) Continuació de la lliçó 53.ª Copiar les frases següents, subratllant les paraules que figurin entre les cinquanta darreres de la llista del § 28, de mots que no es corresponen en català i castellà, i corregint-ne les errades:

1. Els panellots són fets de maçapà. — 2. Un tapiç dels Gobelins. — 3. Ha salpat el Juli Cèsar. — 4. Et donaré una surra. — 5. Un mosso de corda. — 6. La bella çahorí. — 7. Llapiç blau-vermell. — 8. Ets molt tossut. — 9. Saldem els troços. — 10. Les pissarres d'uralita van molt bé. — 11. Quina saragata! — 12. De quin color són els zafirs? — 13. Posa-hi una pòlica de peceta. — 14. Es una estatueta macissa de bronze. — 15. La meva mare de vegades porta socs. — 16. El bras esquerra em fa mal. — 17. El çòcol és de marbre.

b) Amb cada una de les paraules de la llista del § 28 (des d'esquerre fins a la fi), no emprades en l'exercici anterior, construir frases senzilles per l'estil de les frases de l'exercici esmentat.

c) Copiar els mots derivats, consignats després de la llista utilitzada pels exercicis anteriors, que comencen amb la paraula *canemàs*, agrupar-los segons el sufix de derivació llur (tant si és terminal com medial) i

Fer frases curtes amb cada un dels mots de l'exercici b) de la lliçó XII de l'Ortografia, restablint allà on calgui la ç de la terminació.

mirar d'afegir sis mots més a cada grup, que no siguin dels de l'exercici.
(Exemple:

Mots en   -as,   -assa,   -ass-:
                  canemàs, cuirassa, eugassada, etc.

Mots en   -is,   -issa,   -iss-:
                  canyís, pallissa, crostisser, etc.)>

Lliçó 55.ª ✕

REPÀS D'ORTOGRAFIA

Exercicis. — a) Copiar les tres composicions següents, posant cura de no oblidar-se cap accent i de no cometre cap altra errada ortogràfica.

EL CANIGÓ

El Canigó és una magnòlia immensa
que en un rebrot del Pirineu es bada;
per abelles té fades que la volten,
per papallons els cignes i les àligues.
Formen son càlzer escarides serres
que plateja l'hivern i l'istiu daura,
grandiós beire on beu olors l'estrella,
els aires rellentor, els núvols aigua.
Les boscúries de pins són sos barbissos,
els Estanyols ses gotes de rosada,
i és son pistil aqueix palau aurífic,
somni d'aloja que del cel davalla.

Mn. Jacint VERDAGUER

Del poema *Canigó*, cant II

LA FAGEDA D'EN JORDÀ

Saps on és la fageda d'en Jordà?
Si vas pels volts d'Olot, amunt del pla,
trobaràs un indret verd i profon
com mai cap més n'hagis trobat al món;
un verd com d'aigua endins, profon i clar;

el verd de la fageda d'en Jordà.
 El caminant quan entra en aquest lloc,
 comença a caminar-hi a poc a poc;
 compta els seus passos en la gran quietud;
 s'atura, i no sent res, i està perdut.
 Li agafa un dolç oblit de tot lo món
 en el silenci d'aquell lloc profon
 i no pensa a sortir, o hi pensa en va:
 és pres de la fageda d'en Jordà,
 presoner del silenci i la verdor.
 O companyia! O deslliurant presó!

Joan MARAGALL

CANÇÓ ORGULLOSA

Tinc avui un poc d'afany
 que demà serà recança;
 però ara com antany
 no vull res, sinó esperança.
 Qui s'adona a cobejança
 mai no troba sinó dany:
 flam de joia sempre dansa
 en la copa de l'engany.

Nostres jorns van encaçant-se:
 qui en diria l'averany?
 Tota fe té sa mudança,
 tota calma son parany.
 A la fira no hi ha pany
 per servir la benaurança.
 Ni cap or és més que estany
 ni l'amor dóna fermança.

Doncs jo ara com antany
 no vull res, sinó esperança:
 fer-me sol el meu engany,
 a mon grat i a ma semblança,
 amb mos braços abraçant-se
 i peixent-se de mon plany.
 Vull l'amor sense gaubança
 i la glòria sense guany.

Josep CARNER

- b) De les tres poesies transcrites treure'n tots els monosíl·labs accentuats i fer-ne una llista, com també dels mots accentuats per excepció.
 c) Fer una llista de tots els mots esdrúixols que hi hagi.
 d) Fer una llista de tots els mots que portin ç.
 e) Fer una llista dels mots que portin s i als quals en castellà correspongui un mot amb c o z.

Lliçó 56.ª ✕

ORTOGRAFIA DE c-g

*La lliçó IX de l'Ortografia*Text. — El dels §§ ~~29~~ i 30 del Diccionari.*adequades* Exercicis. — a) Copiar les frases següents i omplir els buits amb paraules tretes dels exemples del ~~§ 29~~ *text o que presentin la mateixa dificultat gràfica*

1. Com que aquesta poesia és massa llarga en dictarem sols un . . . . .—
2. La . . . . . era una moneda grega del temps de J. C. — 3. T'has de desfer el . . . . . d'aquesta mànega, perquè et curteja. — 4. L'esperit . . . . . volgué temptar el mateix Jesucrist. — 5. De nom de fonts es diu Joan, i els seus . . . . . són Riera i Fornells. — 6. La idea de vostè no és del tot factible, però les seves paraules me n'han . . . . . una altra de més viadora.—
7. El cop fou tan enorme que el nas . . . . . una bona estona. — 8. El nombre de socis ha crescut en gran manera; de l'any passat amb ara hem tingut un . . . . . de més de cent cinquanta socis.—9. Voleu que us conti una . . . . . de la vida de mossèn Cinto? — 10. Per a fer tinta vermella corrent no et cal sinó dissoldre un xic de . . . . . i goma aràbiga amb una quantitat prudencial d'aigua. — 11. Les paraules del ponent foren . . . . . per molts dels concurrents. — 12. Aquest clixé t'ha sortit velat perquè no vas . . . . . gens.— 13. L'escorpi, l'aranya i el . . . . . tots són de la família dels . . . . .—
14. El joc de color de la pedreria feia molt bonic, el roig pujat dels robins, amb el verd de les . . . . ., el blau dels safirs i el groc clar dels topazis hi estava molt ben combinat. — 15. L' . . . . . és una metzina molt forta.

b) Escriure el primitiu i les formes simples acabades amb el so *k* dels mots següents. Destriar-los en dues llistes : una dels que acabin amb la lletra *c* i una altra dels que acabin amb la lletra *g*:

llargària	sangonera	rústega
oblonga	trencar	dormilega
afeixugar	amargor	corcat
dringar	frescal	presseguer
fanguera	naufragar	pedagogia
pública	prodigalitat	doblegar

prolongar	màgica	amanyagar
anàlogament	aràbiga	estocada
diftongar	castigui	groguenca
grogor	regar	sacrílegament
cartilaginós	poruga	soberguejar
albergar	embargar	dragó
aurífica	ceguera	embarcació

c) Destriar els mots trobats a l'exercici anterior en quatre llistes:

- 1.ª Mots acabats en *c* darrera vocal (exemple : *groc*).
- 2.ª Mots acabats en *c* darrera consonant (ex. : *core*).
- 3.ª Mots acabats en *g* darrera vocal (ex. : *càstig*).
- 4.ª Mots acabats en *g* darrera consonant (ex. : *sang*).

Lliçó 57.ª ✕

ORTOGRAFIA DE *t-d*

la lliçó X de l'Ortografia

Text. — El dels §§ 31 i 32 del Diccionari.

Exercicis. — a) Fer quinze frases on hi hagi un mot començat en *ad* davant consonant, i subratllar aquest mot.

b) Fer deu frases on hi hagi un mot començat en *at* o *et* davant consonant, i subratllar aquest mot.

c) Fer quinze frases on sigui usat algun dels mots ^{que serveixen d'exemple dins el} (de l'apartat del § 31) ^{text.}

d) Escriure els primitius *d* les formes simples acabades amb el so *t* dels mots següents. Destriar-los en dues llistes : una dels que acabin amb la lletra *t* i una altra dels que acabin amb la lletra *d*:

nebodet	vellarda	aparedar
profunditat	heràldica	florida
embrutada	recordança	lluenter
reverenda	sordera	empeltar
malaltia	acidesa	immundícia
verdejar	pretextar	santedat
brotat	gormanderia	despitat
assedegar	abordar	elegància
bastardia	néta	tardaner
candidesa	pradell	alterós
muda	fontinyol	tumultuós
fada	esguardar	enllardar

rotundament	fecunditat	fredor
orelluda	oxidar	perfidios

- e) Destriar els mots trobats a l'exercici anterior en quatre llistes:
- 1.ª Mots acabats en *t* darrera vocal (exemple : *set*).
  - 2.ª Mots acabats en *t* darrera consonant (ex. : *font*).
  - 3.ª Mots acabats en *d* darrera vocal (ex. : *sud*).
  - 4.ª Mots acabats en *d* darrera consonant (ex. : *verd*).
- f) Fer una llista de deu mots femenins acabats en *-etud* i *-itud*.

Lliçó 58.ª XORTOGRAFIA DE *g-j* I *h*

la lliçó XIII i XIV, 51 de l'ortografia

Text. — El dels §§ 33, 34 i 35 del Diccionari.

Exercicis. — a) Conjuguar els temps senzills del verb *viatjar*. Cal tenir molta cura en l'ús de *g* i *j*.

objecció, subjecte b) Escriure dos derivats de cada un dels mots següents, escrits amb *i* (primera excepció) : *objecte, projecte, subjecte, injecció* i *adjectiu*. *Afegeix deu mots més del mateix tipus als exemp.*

c) Escriure deu paraules que portin *g* davant *i*, i deu que portin *g* davant *e*, que no siguin cap de les consignades a la regla general del § 33 *com a exemple a la lliçó XIII.*

cepçons de la lliçó XIII. d) Fer una frase amb cada una de les paraules de l'excepció segona del mateix paràgraf. *deu frases curtes on entrin els exemples de les excepcions de la lliçó XIII.* e) De la llista següent, destriar els mots que van amb *h* dels que no en porten. Corregir-ne abans les errades ortogràfiques estudiades fins ara:

hostia	harmilla	huera	proivir
herba	honastetat	exagonal	reduhir
axalació	hordi	hurfalinat	halcohol
exhumar	horxata	hair	havitants
orticultura	horror	havui	homojeneitat
aber	subasta	ectometre	Hermínia
home	adherensia	ernia	horfe
honor	beicle	herencia	heuras
ivern	umurista	hossada	inexhaurible
avilitat	heretatje	higiene	horni
huspital	ejira	hiçar	hurari
emisicle	heroisitat	egemonia	hustal
horaneta	ifonia	trانشumant	homanitari

Lliçó 59.ª +ORTOGRAFIA DELS DÍGRAFS *ig-tx*

Text — ~~El del § 36 del Diccionari~~ *El de la lliçó XV de l'Ortografia.*

Exercicis. — a) Omplir els buits de les frases següents, amb paraules que tinguin el so *tx*, i corregir les errades que hi hagi.

1. Pel ..... cada dia un ..... — 2. Hair jo ..... anar al teatre. — 3. Passaba per la vorera, i un automovil m'ha ..... tot de fanc. — 4. Pobre, s'ha tornat ..... i l'han hagut de tancar. — 5. Hem anat de cassera y hem tirat fins que no ens han quedat ni un sol ..... — 6. Hem fet un ..... en barca per veurer si podem esvair-li l'..... — 7. Tu et quedas la fló i a mi hem dónes el ..... — 8. Deu passar un ..... perquè sento que la ..... criden : tireu confits! — 9. L'hi he comprat un ..... perquè pugui rentà a casa mateix. — 10. Dels francesos també en diuen despectivament ..... — 11. No hi ha cap infant ....., tots son bonics. — 12. Avui ..... festa perquè es el meu sant.

b) Amb ~~les poques paraules dels exemples del § 36, no usades a l'exercici anterior, fer frases.~~ *els mots dels exemples del text no usats a l'exercici anterior.*

c) Buscar cinc mots més, acabats en *ig*. *riur, construir frases.*

d) Escriure el plural i un derivat de totes les paraules que en tinguin, compreses en els exemples del paràgraf que estudiem.

Lliçó 60.ª +ORTOGRAFIA DE *q i c* DAVANT *u*

Text. — El del § 39 del Diccionari. *la lliçó XVI de l'Ortografia.*

Exercicis. — a) Separar amb un guionet les síl·labes de les paraules següents : (Recordeu, per a aquest exercici, que *ua, ue, ui, uo* sols fan diftong quan van darrera de *g o c*, i que no en fan darrera qualsevol altra consonant.)

qüestió	conseqüència	perspicuïtat	innocuitat
promiscuar	equador	freqüència	quart
cua	ipecacuana	evacuació	profícua
quota	pasqua	quotidià	delinquència
cuota	alíquota	esquarterament	aqüeducte

- Fer frases amb els exemples i excepcions del text.*
- b) *(Amb les excepcions del § 39 fer frases emprant només una sola forma de cada una.)*
- c) Buscar deu paraules que no figurin entre els exemples, i que també portin *q* davant *ua, ue, ui, uo*.

Lliçó 61.ª ✕ORTOGRAFIA DE LA *l-l*

Text. — El de § 37 del Diccionari. *la lliçó XVII de l'Ortografia.*

Exercicis. — a) *(Amb dotze mots dels acabats en *el-la*, que no vinguin seguits en els exemples, fer altres frases.)*

b) *(Llegir la llista completa de mots savis presos del llatí o del grec, que porten *l-l*, i destriar, en una altra llista, aquells que semblin del domini de les persones d'una cultura mitjana, i deixar de consignar els que siguin massa científics.)* *Formar 30 mots derivats d'altres tants mots de la*

llista del text.

c) Corregir les errades de les frases següents:

1. Cal col·locar aquesta llumanera. — 2. Hom celebrà grans festes per commemorar el milenari del nostre Patró. — 3. Saps fer la elipse del jardiner? — 4. Té una col·lecció de segells mol notable. — 5. No s'admet col·laboració espontània. — 6. Hi ha una obreta d'en Carner titulada «L'idilli dels nyanyos». — 7. Per més que facis treballar l'intel·ligència dupto que trovis cap rel·lació entre aquesta il·lustració i el text il·lustrat. — 8. La venda d'aquests productes es il·lícita. — 9. Mireu quina fallera li ha agafat. — 10. Amb en tal no hi vull cap mena de tractes; es un home totalment metalitzat. — 11. Fes-li una taça de tilla. — 12. Farem unes fulles de filliació dels nostres alumnes. — 13. Faras una bona fregatella amb aquesta tella a la meva xinnella. — 14. Has vist el caligrama de «L'escarbat d'or» de Poe? — 15. En Bieló està tullit. — 16. L'esperit bel·lic sembla innat en els infants. — 17. Caldria catalogar tots els llibres d'aquest prestatje. — 18. La Lluna és el nostre satel·lit. — 19. Hem anulat les partides anteriors perquè les hem considerat il·lícites. — 20. La intel·ligència desplegada per aquest senyor en l'instal·lació de tots els serveis li ha valgut per part de la Direcció una confiança il·limitada.

Lliçó 62.ª ✕ORTOGRAFIA D'*m-mp-n*

Text. — El de § 38 del Diccionari. *la lliçó XVIII de l'Ortografia*

Exercicis. — a) Escriure deu frases a base d'una paraula on hi hagi *m* davant una altra *m*, i que no sigui de les dels exemples del text.

b) Escriure quinze paraules començades en *con*, quinze en *en* i quinze en *in* davant *f*, que no siguin cap de les dels exemples del text.

c) Escriure quinze paraules que tampoc siguin les dels exemples i que portin *m* davant *f*.

d) Escriure deu mots començats amb el prefix *circum*.

e) Amb els següents mots de la llista dels que s'escriuen amb *mp*, o amb un derivat seu que també porti *mp*, construir frases :

assumpció, assumpte, atemptar, compte, consumpció, exempció, pre-remptori, presumpció, prompte, redempció, símptoma, sumptuos, temps i temptar.

f) Fer dues llistes de les paraules següents : una de les que no tinguin cap errada ortogràfica i una altra de les que tinguin errades, les quals, però, s'hauran corregit prèviament.

pampol	prontítut	camfora
imensitat	condemna	ninfes
atentat	confraria	anfora
tramvia	romput	conpadir
anparar	emfosquir	tanmateix
envenar	sintomàtic	conmogut
innat	presuntuos	inflar
imprompta	tentatiba	cambi
circumstància	prensat	ranpló
circunferència	simfonia	enforçar
comfiar	triunfador	exempt

Lliçó 63. ^a ✕

ORTOGRAFIA DE *r-rr*

Text. — El del~~le~~ §§ 40 i 41 del Diccionari *la lliçó XIX de l'Ortografia.*

Exercicis. — a) Escriure l'infinitiu de les formes verbals següents :

traïem, mereix, movia, cauràs, coneixerem, torç, vivia, moldrem, temies, planyem, vendràs, escrivies, clos, caldrà, atent, correguérem, segueren, foren, remogut.

Escriure deu

b) <Buscar set) infinitius plans en *re*, ^{diferents dels exemples del text} que no siguin cap dels exemples del § 40 ni cap dels) de l'exercici anterior.

i dels que resultin

c) Escriure els primitius dels mots següents :

pintora, carreró, ensenyorit, paperera, remorejar, acolorir, madura, lleugeresa, amullerar-se, joglaries.

d) Escriure cinc collectius de lloc en *ar* ; cinc noms de persona en *er* ; cinc noms de planta en *er* ; cinc noms de instruments en *er* ; cinc mots abstractes en *or* ; cinc noms de lloc en *dor*, i cinc noms d'instrument en *dor* ; que no siguin cap dels consignats en els exemples del text.

e) <Copiar les excepcions del § 41 (mots pseudo-compostos : contra-registre, i compostos : barba-ros), i mirar si hom en troba algun altre de cada classe.> *Buscar altres exemples de les excepcions com aritmètic i com els compostos tipus barba-roig del § 1 del text.*

Lliçó 64.ª +

ORTOGRAFIA DE S-SS-C

Text. — El dels §§ 42 i 43 del Diccionari) *la lliçó XX del l'ortografia*

Exercicis. — a) Escriure vint-i-cinc paraules que portin *ss*.

b) <Copiar un exemple de cada un dels grups de mots de la llista b) d'excepcions (§ 42), i mirar si hom en troba algun altre que no hi

figuri) *Buscar altres exemples de les excepcions com arèptic i com els compostos tipus barba-roig del § 1 del text.*

c) <Copieu els vint-i-cinc mots que us semblin més interessants i d'ús més corrent de la llista de mots en *s* (so *z*) i que nosaltres solem pronunciar amb *ss* (*s* sorda) consignats en el § 43.>

⊙ d) <Copieu, d'aquest mateix paràgraf, totes les paraules que porten *ss* i nosaltres pronunciem erradament amb *z* (*s* sonora).>

Poseu molta atenció amb la lliçó i els exemples del § 43 i esforceu-vos no tan sols a escriure'ls bé, sinó també a pronunciar-los correctament.

e) Copiar les frases següents i corregir-ne les errades.

1. Els trovarém al musseo de Zoologia a les onse. — 2. Tu a les donselles els ensenyaras de dançar gentilment. — 3. Encarrega una dotzena de baldufes de fusta d'alzina. — 4. Les adessions les tramete-reu a la secretaria de l'associació. — 5. No es pot tractar amb en Quirse, no tranzigex amb res. — 6. Es una cosa irrissoria. — 7. La crissis

x. — Formar derivats amb els mots de la llista primera de mots del § 2 b) del text.

⊙. — Formar derivats amb els mots de les llistes segona i tercera dels mots del § 2 b) del text.

del ministeri fou resolta en poques hores. — 8. Haurem de canviar els fussions. — 9. Es ben bé un enze, allo que se'n diu un sero a l'esquerre. — 10. Aquell dia esmorsarem a la carena; era el dezembre. — 11. Una milesima de milímetre. — 12. Amb que es cura la obsessat? — 13. Morí d'una tissis galopant. — 14. La glosa d'aquesta cançó es molt interesant. — 15. Es una cosa dessissiva. — 16. Les dotse constelacions del Zodiac. — 17. Al colse tenim l'os de la muzica. — 18. L'art bisantí és el precursó del romanich. — 19. Quines pedres hi ha, topacis o çafirs? — 20. Els motors d'explosió d'aquests automovils, son fets a casa. — 21. Me'n duc l'impresió que això no l'entussiasme gaire. — 22. Quina discussió més estulta; no se com els agrada aferriçar-se, d'aquesta manera en assumtes que no condueixen a res. — 23. Han disolt les sossietats de ball. — 24. Una plata d'ensiam. — 25. Tinc de posar bensina a l'ensenedor.

Lliçó 65.ª ✕ORTOGRAFIA DE *x-ix*

Text. — El dels §§ 44 i 45 del Diccionari. *la lliçó XXI de l'Ortografia.*
Exercicis. — (Recordeu que en català no tenim *ch*).

- a) Escriviu sis mots començats en *xa*; sis en *xe*; sis en *xi*; sis en *xo*, i sis en *xu*.
- b) Buscar quinze mots amb *x* darrera *n* o *r*.
- c) Buscar vint mots amb *ix* darrera vocal.
- ✕ d) Llegeu bé el § 45; copieu els mots catalans i mireu si en trobeu d'altres amb les correspondències (almenys la castellana) on hi haurà una *x* o una *j*.
- e) Copiar la poesia següent corregint les errades ortogràfiques.

ÈXODE

Oh la berdó primaberal dels prats!
 Semblan talment esbarjús icnorats
 de fades com la neu. Cuan a l'istiu
 la terra's bada i tota quca biu,

✕. — Escrivre quinze mots amb x els corresponents castellans dels quals presentiu també una x o bé una j.

moren las fons. Llaboras les paitides
qui de les deus axutes són fuxides,
baxen pels recs d'humiteijada molça
als prats eterns. Discretament hi espolssa
l'oretx les fulles, i una pluija suau
sobre les nues fuxitibes cau.

I elles, al ritma de les fredes gotes
damun la pell, enrriolant-se totas,
descapdellan fantasticas sardanes
am las galtas barmellas com magranas,
am els cors batagants de cansament
i am els cavells avandunats al vent.

I guaita el sol per entre vimeneres,
i albars i verns i frexes i pumeres,
i, en sercles diminuts, ab una ullada
dexa quisquna nuditat tigrada...

I arriba un jorn en que la llum afina
i brolla de la terra la buirina
i tot sembla antalat. L'aigua rienta
torna pels recs axuts. És transparenta
la sorra en ses entranyes. Am afany
de nou l'erba açahona. Tomba l'any
com la carcaça d'un jagant difun.

L'avoires les paitides sot amunt
s'entornen, gracialment chipullajant
en l'aigua que pels recs va deballant
demunt els prats que dormen solitaris
a l'hombra dels grans alves centenaris.

GUERAU DE LIOST

Lliçó 66.ª ✕

PROPOSICIONS NEGATIVES

En una proposició negativa, la partícula *no* acompanya generalment el verb, tot precedint-lo. Llevat d'algun cas en què la negació és expressada per una altra partícula negativa, com *sense*, és incorrecta la supressió del *no* davant el verb en aqueixa mena de proposicions.

És una error molt estesa i molt practicada creure que mots com *res*, *ningú*, *cap*, *gens*, etc. per ells sols ja expressen la negació.

Exercicis.—En les proposicions següents, afegiu *no* allà on calgui :
 1. És molt informal ; mai compleix la seva paraula. — 2. Ningú diria el que ha costat. — 3. Si mai t'arribes en aquest poble, vina'm a veure. — 4. Enlloc ho trobaràs tan barat com en aqueixa botiga. — 5. El mestre mai s'ho podia pensar. — 6. En ma vida he sentit dir tal cosa. — 7. Ni tu ni ell sou capaços de fer-ho. — 8. Cap d'ells es queixarà. — 9. Si ell no ve, tampoc vindrà la seva germana. — 10. Necessito una agulla ; ves si en tens cap. — 11. Si n'hi ha gens, porta'n. — 12. Gens n'hi ha. — 13. Res dirà del que sap. — 14. Va restar sense badar boca. — 15. Si et diu res, escolta-t'ho.

L l i ç ó 6 7 . ^a

LA CONJUNCIÓ *doncs*

Sovint és usat *doncs*, conjunció deductiva o illativa, com si fos una conjunció causal.

Doncs és correcte en una frase com : «Plou ; *doncs* no sortim», on precedeix la proposició «no sortim» que és una *conseqüència* o *deducció* de la idea expressada per la primera proposició «Plou».

Doncs no és correcte en una frase com : «No pot venir, *doncs* està malalt», on precedeix la proposició «està malalt» que expressa la *causa* de la idea expressada per la primera proposició «no pot venir».

Són conjuncions causals, que poden suplir el *doncs* incorrectament usat : *car*, *perquè*, *per tal com*, *ja que*, *vist que*, *puix*, *puix que*.

Exercicis. — En els passatges següents, quins *doncs* són bons i quins inacceptables. — 1. No t'agrada? *doncs* no el compris. — 2. Et diu que hi vagis ; *doncs* vés-hi. — 3. Ens quedàrem a casa, *doncs* feia mal temps. — 4. Diu que fa mal temps ; *doncs* ens quedarem a casa.— 5. No te'n fiis, *doncs* és un home informal. — 6. No ens serveix, *doncs* és tot rovellat. — 7. Deu estar ressentit, *doncs* no ens ha saludat. — 8. No el vols escoltar? *doncs* ja te'n penediràs. — 9. No sé què li ha passat, *doncs* tot avui que plora. — 10. Ara ja saps la teva obligació ; *doncs* bé, compleix-la. — 11. Cal que no es queixin els defensors de tals principis, *doncs* els mals presents en són la conseqüència. — 12. Tu et creies que el trobaríem a casa ; *doncs* no l'hi vam trobar. — 13. Si no li ho vols donar, *doncs* per què li ho prometies ?

Lliçó 68.ª ✕

MOTS RELATIUS

a) *Quin*, fent funció d'adjectiu o d'adverbi és un mot *interrogatiu*, mai no és *relatiu*, és a dir que no es refereix a un nom d'una proposició anterior.

No gens menys, erròniament, en alguns escrits, és usat amb valor de relatiu: «Aquesta és la casa de *la quina* t'havia parlat». En aquest cas cal substituir *la quina* per un relatiu com *la qual* o bé *què*.

Cal tenir present que en el català modern *qual* va sempre precedit d'article.

També erròniament ha estat emprat *quin* per traduir el mot castellà *cuyo*, que té funció ensems d'adjectiu possessiu i de pronom relatiu. En català la seva funció pronominal ha d'ésser expressada per un pronom relatiu, tal com *qual*, i la seva funció de possessiu per la preposició *de*, que és l'encarregada d'expressar dins el català aquesta relació.

Així serà dolenta una frase, com: «Aquest és un autor, *quines* obres no conec». Cal substituir l'expressió «*quines obres*» per «les obres del qual».

Exercicis. — Digueu en quines de les proposicions següents *quin* és correcte i en quines no. Feu-hi les esmenes convenients. — 1. A *quin* teatre has anat? — 2. No sé *quines* raons pot donar. — 3. Vam trobar una capsula en la *quina* hi havia els papers que tu buscaves. — 4. *Quina* pintura més bonica! — 5. Van proposar-li problemes de matèries diverses, els *quins* problemes ell resolgué immediatament. — 6. Dignes *quina* vols d'aquestes dues. — 7. Una gran gentada, en la *quina* figuraven personalitats molt distingides. — 8. Aquests són els arguments amb els *quins* el deixà convençut. — 9. Ja et diré *quin* és el meu dubte. — 10. Veuràs una casa, *quina* façana és tota blanca. — 11. No et pots pensar *quines* ovacions tan estrepitoses li van fer. — 12. Aquells dos nois, *quins* pares tu ja coneixes, són molt estudiosos. — 13. Vivíem en una casa vella, la *quina*, en anar-nos-en, fou enderrocada. — 14. *Quin* llibre vols comprar? — 15. Va aconseguir estalviar uns diners a força de treballs, *quins* diners li permeteren de muntar el negoci. — 16. És un home amb *quins* punts de vista no puc avenir-me.

b) És igualment incorrecte la traducció del mot castellà *cuyo* per *qual*; és a dir, expressar amb aquest sol mot la perífrasi *el ..... del qual*. Recordem encara que un *qual* ha d'anar en tot cas precedit d'article.

Exercicis. — Substituïu tots els *qual* de les frases següents per l'expressió que calgui. — 1. Tragueren els llibres vells de l'armari, *quals* llibres portaren a casa el relligador. — 2. Havem d'esperar la vostra mare, sense *qual* permís no podeu sortir de casa. — 3. És una casa *quals* parets salten a trossos. — 4. Suscitarem la qüestió de bell nou, *qual* qüestió haurà d'ésser discutida. — 5. Un escriptor *quals* obres són dignes de la major lloança. — 6. Van fer una gran festa, amb *quals* productes pogueren començar les obres de l'asil. — 7. Anirem a una casa des de *qual* balcó podràs veure la desfilada. — 8. T'assenyalaran un dia de la setmana entrant, en *qual* dia podràs anar a cobrar.

c) El castellà expressa indistintament el *relatiu compost* (això és, unió formada per *article* més *relatiu*) per *el cual* o *el que*. En català sols és correcte la forma *el qual*, i cal doncs, rebutjar la combinació *el que*, que es troba en alguns escrits.

Advertim que no es condemna ací la unió de *el* amb *que*, en frases com: «Aquell llibre és més bo que *el que* tu has comprat», on el no té funció d'article, sinó de pronom, representant del mot *llibre* sobreentès.

Exercicis. — Corregiu els *el que* que siguin erronis dins les proposicions següents: 1. Incorren sovint en aqueix vici, *del que* tantes vegades els hem fet retret. — 2. Eren uns mossos *dels que* no estàvem gens contents. — 3. Aquest llibre i *el que* tu tens, són els dos que demanes. — 4. No s'ha recordat de l'obra a *la que* em referia. — 5. Aquestes planes no són pas *les que* jo buscava. — 6. Unes dones, a *les que* em vaig adreçar, no me'n saberen donar raó. — 7. No vull aquest, vull *el que* vaig comprar ahir. — 8. Ha perdut la illusió, amb *la que* s'aconhortava. — 9. És el mateix obstacle amb *el que* tan sovint havem topat. — 10. Els veritables motius no són *els que* ell diu. — 11. Aquest resultat no és *el que* esperàvem. — 12. És una idea, en *la que* tinc posada tota la confiança.

Lliçó 69.ª †

COMPLEMENTS REPETITS

És una incorrecció freqüent, que cal evitar amb molta cura, expressar dins una proposició relativa, mitjançant un pronom feble, un complement o determinació circumstancial que ja han estat expressats per mitjà del mateix relatiu. Així en una expressió com: «És una cosa que tots ja *la* sabem», aqueix *la* és superflu, i inadmissible, car representa dins la proposició relativa el mot *cosa*, ja representat dins la mateixa proposició pel relatiu *que*.

Exercicis. — En les proposicions següents, lleveu els pronoms febles innecessaris: 1. És un home de qui tothom en parla bé. — 2. Mira el jardí on hi anàvem a jugar quan érem petits. — 3. Aquesta és una terra on s'hi cull molta fruita. — 4. Una gran massa de persones, entre les quals hi trobarem molts coneguts. — 5. Aquell indret on sempre les hi trobem. — 6. És aquell mateix home que el vam trobar ahir. — 7. Ens parles d'això mateix que ara ho estàvem comentant. — 8. Vés a trobar el teu amic, al qual li pots contar tot el que saps.

Lliçó 70.ª †EL RELATIU FEBLE *que* EN LLOC D'ALTRES RELATIUS

El relatiu *que* representa sempre el subjecte o el complement directe dins l'oració relativa. És abusiva tota altra funció que hom li vulgui donar. Així són correctes les expressions: *Aquell home que passa és el meu oncle*, on *que* (representant *aquell home*) és el subjecte de *passa*; i *Aquell home que veus és el meu oncle*, on *que* (representant *aquell home*) és el complement directe de *veus*.

No és correcta, però, l'expressió: *És la caixa que hi van posar els llibres*, on *que* (representant *la caixa*) no és ni el subjecte ni el complement directe de *van posar*, sinó una determinació circumstancial de lloc. Caldrà esmenar dient: *És la caixa en la qual ..... o la caixa on .....*

Exercicis. — Poseu el relatiu que calgui, allà on el *que* sigui incorrecte dins les expressions següents: 1. Li dóna un farcell, *que* n'haurà de fer remesa en ésser a lloc. — 2. Són dues germanes *que* l'una és modista. — 3. S'atravessa un barri *que* de cada porta en surten criatures. — 4. És una casa *que* té set pisos. — 5. Hi ha uns emparrats *que* la pols no els deixa fer raïms. — 6. Hi ha un secret *que* hom no pot endevinar. — 7. És una mena d'arbre *que* les arrels s'estenen molt. — 8. Li dóna una carta per a un minyó, *que* trobarà treballant a la vinya. — 9. Va fent temps per esperar el company, *que* s'han de trobar a la colzada del camí. — 10. No crec que es pugui veure un temple *que* amb menys ratlles hi hagi més art. — 11. És un poblet *que* cada casa té un jardí. — 12. Aquelles mosques *que* tant ens molestaven. — 13. És un home *que* mai no sap què fer. — 14. Digues que ens expliqui bé tots els encàrrecs *que* ens faci. — 15. És un estudiant *que* li han donat carbassa. — 16. Unes vores de riu *que* els han tallat tota l'arbreda. — 17. Va fer unes afirmacions, *que* no n'estava gens segur. — 18. És un paper *que* no s'hi pot dibuixar. — 19. Va ficar dins un calaix el retrat *que* li havien donat. — 20. És una casa *que* els balcons són baixos.

Lliçó 71.^aLES PREPOSICIONS DAVANT *que* i *què*

a) Quan el pronom relatiu simple representa un complement, no personal, precedit de preposició, revesteix la mateixa forma forta *què* del pronom interrogatiu. Exemples: *el llibre de què parlàvem*; *la cosa en què estem pensant*; *les deduccions a què tal fet ens condueix*; *la clau amb què vam obrir la porta*; *les qüestions sobre què discorrien*.

b) Davant la conjunció *que* han d'ésser suprimides les preposicions *a*, *en*, *de*, que en tot altre cas enllaçarien el verb amb una frase que li fa de complement. Així: *estic content «de la teva vinguda»* però: *estic content «que hakis vingut»*. Mai no escriurem «*de que hakis vingut*», ni «*de què hakis vingut*», no existint la forma forta conjuntiva *què*.

El pronom relatiu feble *que* es fa, doncs, fort (*què*) en precedir-lo una preposició (*la casa que havem vist*; — *la casa de què ens han*

parlat). L'esmentat fenomen, però, no es dona amb el mot conjunció; ans ço que es produeix, com havem vist, és el fet d'eliminar-se la preposició.

Exercicis. — Esmeneu en allò que calgui les frases següents, suprimint les preposicions *a*, *en*, i *de* indegudament escrites: 1. Te'l deixaré amb la condició ~~de~~ què me'l tornis. — 2. Amb això contribuïu ~~a~~ què ells s'irritin encara més. — 3. No sé de què em parles. — 4. Digues-me amb què t'has fet aqueix tall. — 5. Té interès ~~en~~ que li ho expliquis. — 6. Explica-li en què consisteix la superioritat de l'un damunt l'altre. — 7. Es va donar compte ~~de~~ què aquell home havia desaparegut. — 8. Es va rebre la nova ~~de~~ què el senyor de la casa era mort. — 9. Tenia una gran por ~~de~~ què no l'hi prenguessin. — 10. Tots estaven ~~en~~ què allò fóra cop segur. — 11. Digueu en què us puc servir. — 12. Va contestar abans ~~de~~ què li preguntessin. — 13. Voldria saber en què fonamentes el teu parer. — 14. Estaven acostumats ~~a~~ què tot els ho feien. — 15. Estic segur ~~de~~ que no m'enganya. — 16. Estaven resignats ~~a~~ què fes la seva voluntat. — 17. No tenia res de què plànyer-se. — 18. No sé a què tinc dret. — 19. Tens dret ~~a~~ què et respectin. — 20. Havia adquirit la idea ~~de~~ què aquell treball era molt dur.

Lliçó 72.^a

ÚS DEL GERUNDI

1. Un gerundi o una preposició de gerundi tenen un sentit adverbial; això és, expressen una circumstància de l'acció principal, o bé una acció simultània amb la principal. Exemples: «*estant-se al llit*», *li van portar la mala nova*. — «*Caminant*» *va ensopegar*. — *El vaig trobar «sortint del teatre»*.

2. Un fet que és conseqüència d'un altre, o que s'esdevé a continuació d'un altre, no pot ésser expressat per una proposició de gerundi, ans ho ha d'ésser per una proposició independent. Així, no és correcte: *va prendre mal*, «*portant-lo a la casa de socors*» (ço que voldria dir que va prendre mal mentre el portaven a la casa de socors), sinó que caldrà escriure: *va prendre mal i el portaren a la casa de socors*.

Exercicis. — En les proposicions següents, esmenar aquelles que presentin un gerundi indegut: 1. A les dotze serviran la primera tanda de dinar, succeint-se les altres tandes amb una hora d'interval.— 2. Les esquerdes obertes a la terra es van eixamplant contínuament, presentant algunes una obertura de més de cent metres. — 3. Deixant això de banda, farem les nostres consideracions. — 4. Va cantar una cançó, acompanyant-la al piano la seva germana. — 5. Va publicar un article parlant de la puja de les subsistències. — 6. Una comissió d'enginyers ha estudiat la qüestió, manifestant que no podia donar dictamen per manca de certes dades. — 7. Va presentar una instància sollicitant el permís corresponent. — 8. Ahir arribà a la capital del regne l'illustre estadista X, tributant-li el poble una ovació grandiosa. — 9. El ministre assistí a l'acte de descobrir l'estàtua, dipositant una corona de flors al peu del monument. — 10. Els aviadors van bombardejar les columnes enemigues, resultant una d'aquestes completament destruïda. — 11. El president de l'Assemblea s'ha adreçat a totes les corporacions econòmiques, convidant-les a prendre part a les tasques d'organització. — 12. El renaixement del nostre poble començà per ésser econòmic, estenent-se després a les manifestacions artístiques, literàries i científiques. — 13. Els ponents podran acceptar les esmenes que es presentin, modificant d'acord amb aquelles llurs conclusions. — 14. Les votacions seran secretes, donant-se compte del resultat a les juntes respectives. — 15. Cal estudiar seriosament la qüestió, no oblidant les seves variades circumstàncies. — 16. El secretari féu públic el nom del poeta premiat, essent rebuda la proclamació amb forts picaments de mans.

Lliçó 73.^a

LA PREPOSICIÓ *a* EN ELS COMPLEMENTES DIRECTES

La preposició *a*, pròpia del complement indirecte, sols ha d'ésser emprada davant el complement directe, per regla general, en els dos casos següents:

a) Quan el complement directe és un pronom personal. Exemple: *No t'he vist, a tu.*

b) Quan, per la construcció especial de la frase, el complement directe designant una persona es troba no situat immediatament després del verb i no separat d'aquest per una pausa indicadora d'un verb sobreentès. Exemple: *Encalçava el gat a la rata*; però: *Jo acompanyaré la Maria, i tu, la Rosa* (sobreentès ací el verb *acompanyaràs*).

Exercicis. — Suprimiu la preposició *a* allà on calgui dins les frases següents: 1. Havem saludat a la teva germana. — 2. A qui vols donar aquest ram? — 3. Haveu donat menjar a la somera? — 4. Saluda al teu pare de part meva. — 5. Ja he vist a qui ho deies. — 6. No tem a Déu ni al diable. — 7. Aquesta disposició no afecta al teu germà. — 8. Vaig escriure al meu oncle. — 9. Obeeix als teus superiors. — 10. Coneixes a la filla d'aquell senyor? — 11. A la claror d'un fanal, veié a aquella dona que no es movia del seu lloc. — 12. Anomenarem de la mateixa manera a la mare i a la filla gran. — 13. S'odiaven l'un a l'altre. — 14. Aturà a ella per fer-li un encàrrec. — 15. Acomodà a la nena damunt del seient, i cridà al xofer. — 16. Agafà febrosament la dida a la nena. — 17. Crec que està esperant a algú. — 18. Ell va avisar al seu germà i jo al meu. — 19. Tot seguit enviaren a cercar els bombers. — 20. Guaitaren si veien al noi per alguna banda. — 21. L'estimava més ella a ell que no pas ell a ella. — 22. Ja es coneix que no heu llegit mai a Verne ni a Mayne Reid. — 23. Això esborronava al Sr. Joan. — 24. Avui he conegut a la més petita de les germanes. — 25. Se li va morir un amic, al qual ell estimava com a un germà. — 26. Cal desemascarar al traïdor. — 27. L'estudi de la Fonètica ha de precedir al de l'Ortografia. — 28. Qui faria endevinar en aquell home d'un comportament tan distingit al pretensió ignorant de dies enrera? — 29. Certament, a aquesta llibertat d'acció acompanyen altres avantatges. — 30. A mi tant se me'n dona.

Lliçó 74.^a

LES PREPOSICIONS *a* i *en* DAVANT UN INFINITIU

a) Davant una frase d'infinitiu que fa de *complement* d'un verb, cal usar la preposició *a* en els casos en què essent el complement un nom usaríem la preposició *en*. Així, tot essent correcte: *s'entossu-*

deix en el seu mutisme no ho fóra : s'entossudeix en negar-ho tot i cal dir : s'entossudeix a negar-ho tot.

b) Davant un infinitiu o frase d'infinitiu que representa una *determinació circumstancial de temps* cal emprar la preposició *en* (traduïda en castellà per *al*). Exemple : *En entrar ell a la sala, tots es posaren drets.*

Exercicis. — Substituir per *a* tots els *en* incorrectes dins les frases següents : 1. Va girar-se *en* sentir-se una mà damunt l'espatlla. — 2. No accedeix *en* venir a cercar-nos. — 3. Ja no trobava goig *en* la lectura, sinó tant sols *a* excitar la momentània inspiració. — 4. Es trastornava *en* veure'l arribar. — 5. Havia posat tot el seu interès tant *en* el conreu de la seva intel·ligència com *a* estimular les seves energies morals. — 6. No pogué aconseguir que consentís *en* deixar-se donar la injecció. — 7. *En* adonar-se de l'embull, ho avisà als seus companys. — 8. No trigà *en* adonar-se de l'embull. — 9. Passa per casa, *en* venir-te bé. — 10. Tots estigueren conformes *en* no donar el consentiment. — 11. Li ho féu saber *en* anar-li a portar la corresponència del dia. — 12. La tia s'entesta *en* portar-lo a passeig. — 13. S'entretenia *en* fer plantades d'hortalissa. — 14. Se'n van anar a dormir *en* sentir tocar la una. — 15. S'entestaven *en* fer tota llei de nicieses. — 16. Ha despès la meitat de la seva fortuna *en* construir la fàbrica. — 17. No consentiu *en* abandonar-ho tan aviat. — 18. No insisteixis *en* fer-los més proposicions. — 19. Es complau *en* desfer avui allò que ahir va fer. — 20. Esmercen llur poder *en* destruir tot el que poden.

Lliçó 75.ª

EL PRONOM *li* EN LLOC D'UNA COMBINACIÓ DE DOS PRONOMS FEBLES

1. Sovint és escrit erradament el pronom *li* en lloc de la combinació homòfona *l'hi*.

És ben fàcil determinar quan correspon una de les grafies *li* o *l'hi*, si un té en compte que *li* representa un sol complement verbal (*a ell* o *a ella*), mentre que *l'hi* respon a la idea de dos complements, o d'un complement i una determinació circumstancial. Així serà correcte : *li donarem una poma* (on *li* representa la persona a la qual

donarem una poma). En canvi: *ha vingut el teu germà a demanar el cistell i l'hi hem donat* (on la combinació *l'hi* representa dues coses, que són «el cistell» i la persona «el teu germà» a la qual l'hem donat); *en Ramon va dir que fóra al teatre, però no l'hi hem vist* (on *l'* representa «en Ramon» i *hi* representa el lloc, o sia «al teatre»).

2. També erradament, sovint són reduïdes a *li* les combinacions pronominals *la hi* i *li ho*.

a) La combinació *la hi* representa la unió d'un complement directe femení (*la*) amb un complement indirecte o amb un circumstancial de lloc (*hi*). Exemples: *Després que hakis llegit la revista, la hi hauràs de tornar*; és a dir: hauràs de tornar «la revista» (*la*) «a qui te l'ha deixada» (*hi*). *Vam cercar la Maria per tota la sala, i no la hi vam trobar*; és a dir: no vam trobar «la Maria» (*la*) «a la sala» (*hi*).

b) La combinació *li ho* representa la unió d'un complement directe neutre (*ho*) i un complement indirecte (*li*). Exemple: *No diguis res a en Josep.—No li ho diré*; és a dir: no diré «allò» (*ho*) «a en Josep» (*li*).

Exercicis. — Substituïu allà on calgui *li* per *l'hi*, *la hi* o *li ho*.

1. Per més que s'esforçaven no aconseguien fer-*li* menjar res. — 2. Va collir el mocador de terra i *li* va donar. — 3. No va caldre que ningú *li* obrís els ulls. — 4. Ja ho deu saber de memòria; sempre *li* estic dient. — 5. Treu-te això de la butxaca, i dóna-*li*.—6. En albirar-lo, *li* féu una senya.—7. La falta és massa grossa, i no *li* podré perdonar. — 9. Com que tenia desig de veure l'infant, tot seguit *li* van mostrar.—10. Tan bon punt tingueren noves de l'arribada del seu pare, *li* feren saber. — 11. Com que era molt esquifit, *li* tragueren de sobrenom «el menut». — 12. Després va agafar el nen i *li* va posar el vestidet. — 13. Ho sabem tot, però no *li* volem dir. — 14. No *li* plaïen els maneigs de l'Ambrosi. — 15. Un altre automòbil *li* prenia la davantera. — 16. Va demanar que *li* ensenyessin el pis, i *li* van ensenyar. — 17. Veia que això *li* causaria una forta emoció, i no sabia com evitar-*li*.—18. No podia dir un mot; el seu espant *li* impedia. — 19. Que *li* tornis la capsa o que no *li* tornis, és cosa que tant *li* fa. — 20. S'ha fet un tall a la mà, però ara ja *li* han curada i *li* han embenada.

Lliçó 76.ª

ÚS VICIÓS DE *els hi*

1. Amb la combinació *els hi* la parla vulgar expressa erròniament moltes vegades el plural del pronom *li*, complement indirecte, el qual, referint-se a un sol nom, ha d'ésser expressat per un sol pronom. El plural de *li* és *els*. Així: Si l'equivalent de la frase, *donarem les llibretes al noi* és *li donarem les llibretes* (on *li* equival al complement indirecte nominal *el noi*); l'equivalent d'una frase anàloga amb el complement indirecte en plural, *donarem les llibretes als nois*, serà, *els donarem les llibretes*, i de cap manera: *els hi donarem les llibretes*.

D'un *els hi* que representi un sol nom, cal, doncs, llevar-ne sempre l'element *hi*, deixant-lo reduït a *els*.

2. La combinació *els hi* és sols correcta en dos casos:

a) Quan *els* representa un complement directe masculí plural, i *hi* un complement indirecte singular; així en la frase: *donarem els llibres al noi* representant el complement directe (els llibres) i l'indirecte (el noi) per pronoms febles, podrà ésser expressada: *els hi donarem*.

b) Quan *els* representa un complement directe masculí plural, i *hi* una determinació circumstancial; així la frase: *no posis els plats a la taula*, on *els plats* és un complement directe, i *la taula* una determinació circumstancial de lloc, pot ésser canviada per *no els hi posis*.

3. La parla vulgar usa molts cops la combinació *els hi* (sols lícita en els dos casos esmentats) en lloc d'una de les combinacions *els el*, *els els*, *els la*, *els les*, *els ho* i *els en*. Per a usar correctament aquestes combinacions, cal fixar-se que en totes sis el primer element (*els*) representa un complement indirecte en plural, i que el segon pronom feble representa un complement directe variable en cada cas segons el seu caràcter: *el*, si és masculí singular; *els*, si és masculí plural; *la*, si és femení singular; *les*, si és femení plural; *ho*, si és neutre; *en* si és indeterminat. Exemples: Les proposicions: *ell donava el ram a les noies*; *ell donava els rams a les noies*; *ell donava la flor a les noies*; *ell donava les flors a les noies*; *ell donava allò a les noies*; *ell donava flors a les noies* es tradueixen respectivament, amb l'ús de pronoms febles: *ell els el donava*; *ell els els donava*; *ell els la donava*; *ell els les donava*; *ell els ho donava*; *ell els en donava*.

Observació. Ço que havem dit del pronom *els* i de les seves combinacions, és igualment aplicable a la forma *los*, que pren aquell en certes posicions.

Exercicis : Canviar totes les combinacions *els hi* defectuoses per la forma que calgui, dins les frases següents : 1. Si ho volen veure, *els hi* ensenyarem. 2. No *els hi* donis les pomes. 3. Aquests són *els* mitjans que *els hi* havien de permetre realitzar les aspiracions llurs. 4. Diu que eren al teatre ; no *els hi* haveu vist? 5. El cotxe *els hi* va passar a frec. 6. Si volen que *els hi* entrem l'esmorzar, que truquin, i en sentir trucar *els hi* entrarem. 7. Aquella veu va caure'*ls-hi* al damunt com una mala nova que vingués a llevar-*los-hi* tota esperança. 8. M'és igual que posis els capells a les nenes com que no *els hi* posis. 9. Si no *els* vols ficar al calaix, no *els hi* fiquis. 10. Així *els hi* evitaràs l'ocasió de fer un mal paper ; altrament no *els hi* evitaries. 11. Si no beuen vi, no *els hi* posis. 12. És complaïa fent-*los-hi* escarnots. 13. Si no creus del cas demanar-li *els* llibres, no *els hi* demanarem. 14. No *els hi* va explicar el que havia passat, però *els hi* va deixar entendre. 15. Ara s'esgargamella cridant, però ja *els hi* pot anar al darrera. 16. D'aquell dia ençà *els hi* havia nascut una viva simpatia. 17. Un altre va prendre'*ls-hi* la davantera. 18. M'han demanat per veure la sala, i vull ensenyar-*los-hi*. 19. No sabíem si és que no volien parlar o si la por no *els hi* permetia. 20. Deien que se'*ls hi* apareixia l'esperit maligne. 21. Els va portar davant d'en Lluís i *els hi* va encarar. 22. No hi van consentir per semblar-*los-hi* que això *els* rebaixava. 23. No s'*hi* encaparrin ; *els hi* repeteixo. 24. Van posar dins un marc un retrat que ell *els hi* havia donat. 25. Recordant-se del mal que li havien fet, *els hi* duia jurada. 26. Si la senyora et demana les ombrelles, dóna'*ls-hi*. 27. Sé tot el que han fet per mi ; mai no *els hi* podré pagar. 28. No *els hi* sembla que ja és hora de dinar? 29. Fer un canvi així, i no haver-*los-hi* fet saber ! 30. He tret aquests papers de l'armari ; *els hi* vols tornar?

4

AQUEST QÜESTIONARI HA ESTAT SUBVENCIONAT PER LA
ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA